

הנדרון

כ אשר נדון גיורא נוימן בפעם הראשונה ל-35 ימי מחבוס בכלא צבאי, בעוון סירוב להתגייס, התייחסתי אליו בנילוול. אמרתי לעצמי: עוד גיבור כניוון, המבי קש דהשיג קצת פרסומת לעצמו ולקבוצה פזי לימית, שאיני מכבדה ואיני מחבבה. בוודאי יישבר אחרי כמה ימים. כבר ראינו גיבורים כאלה.

כאשר נכנס גיורא נוימן לכלא בפעם השנייה, אמרתי לעצמי: נו, נראה אותו. כל חבריו כבר נשברו. כמה זמן עוד יחזיק זה מעמד?

כאשר נכנס גיורא נוימן לכלא בפעם השלישית, הרי גשתי שאני מתחיל להתחייס אל הנער הזה אחרת. אמרתי לעצמי: נכון, אני מתנגד לדיעותיו, אבל טוב שיש עדיין צעיר המוכן לסבול בעד דיעות כלשהן.

כאשר נכנס גיורא נוימן לכלא בפעם הרביעית, רחשתי לו כבוד. יש צורות שונות של אומץ-לב, ואחת מהן מתגלה במלחמת-היחיד של אדם הנמצא לבדו בכלא. רחוק מן ההמון הסוער, יום אחרי יום, לילה אחרי לילה, בודד בדיעותיו.

כאשר נכנס גיורא נוימן לכלא בפעם החמישית, הוא אירק אותי להתמורד עם בעיותו. הוא הכריח אותי להתווכח עם עצמי, להשוב מחודש על כל הסוגייה של סרבנות-גיוס. אעשה זאת כגון.

שמעבר לגבול — ומיזא גם למחרת-המזל? כמה שלוני. לא החולשה תביא שלום.

ש יקולים אלה נוגעים למישור המדיני. אך מה בייחס למישור המוסרי?

לפי חוקי ישראל, כפי שפורשו בפסקי-הדין של כפר-קאסם, רשאי וחיוב כל חייל לסרב למלא פקודה שהיא בלתי-חוקית בעליל. שום מפקד אינו זכאי להכריח חייל לבצע מעשה, שעליו מתנופה הדגל השחור של פשע-המלחמה.

נוכחותם של אנשים בעלי תחושה מוסרית מפותחת ביחידה שני צה"ל היא הערובה הטובה ביותר לכך שאותה יחידה לא תבצע מעשה כזה.

אך מה בדבר ההשתתפות במעשה שאינו פשע-מלחמה, אך הנוגד את מצפונם של רבים וטובים? האם צריך אדם לשרת בשטחים המוזקקים, כאשר הוא מתקומם בכל נימו נפשו נגד תפיס קידו כקלגס כצבאי-כיבוש?

אני סבור שצה"ל ינהג בתבונה, אם יאפשר לצעירים כאלה לשרת בתחומי ישראל, בוודאי אין להכריח חייל לצאת להתנחלות מעבר לגבול, בניגוד להכרתו. דומני כי כבר עתה נוהג צה"ל למעשה עד פי כדל זה, תוך כיבוד מצפונם של חילוקים המקבלים על עצמם את עול השרות הצבאי, אך הרוצים להישאר שלמים עם עצמם.

ג יורא נוימן אינו מסתפק בכך. הוא מסרב לשרת בכלל בצה"ל, גם בתפקיד לא-קרבני בשטח ישראל, בטענה ששרות כזה משחרר חייל אחר לשרות בשטח כבוש.

אולם גיורא נוימן אינו רוצה להשתמש. הוא מוכן לתת למדינה שלוש שנים של חייו, בשרות לאומי ללא תשלום, בלא מדים.

אני מתנגד לגישתו ודיעותיו. אולם אני משוכנע שיש לקבל את הצעתו.

הייתי יכול לעשות לעצמי מלאכה קלה, ולומר: במה נופל גיורא נוימן מאלפי בחורי-ישיבה, המחייבים את הצבא והמלחמה, אך המשתמטים משרות בעיקבות קנוניות בווייה עם השילטון?

במה נופל מצפוניו של גיורא ממצפונן של רבבות בנות "דתיות", הטוענות כי השרות בצה"ל ישחית את המוסר שלהן וישבש את אורח-חיייהן?

כל עוד יש במדינה אף אדם אחד, זכר או נקבה, המשוחרר מגיוס על פי נימוק כדשה של פולדיטיקה או מוסר, זכאי גיורא נוימן לשיחרור אף הוא.

א כל איננו רוצה ללכת בדרך קלה זו — נכונה ככל שתהיה.

אני רוצה ללכת בדרך אחרת. אני אומר: הנה צעיר, שהוכיח בצורה הקשה ביותר שאינו משקר, שאינו מעמיד פנים, שאינו מבלף, חמש תקופות מחבוס, 175 ימים ולילות בכלא צבאי — התייכן הוכחה מרשימה יותר לעומק רגשותיו ולכנות מצפוניו של גיורא נוימן?

מי שעבר את זה — קנה לעצמו את הזכות שיוכררו את רגשותיו ומצפוניו.

אין זה משפיל את צה"ל, "להיכנע" לעקשנותו של צעיר זה. יש, "כניעה" שיש עימה כבוד.

מי כמו צה"ל מעלה על נס את אומיהלב? מי כמו צה"ל מעריך דבקות למימה? מי כמו צה"ל מכבד כוח-סבל? מי כמו צה"ל מכיר בחשיבות המצפון וההכרה של הפרט?

אילו גידה גיורא נוימן את כל התכונות האלה, וכאותה מידה, בשרות צה"ל, היה זוכה כצד"ש ובלחיצת-יורו של הרמטכ"ל.

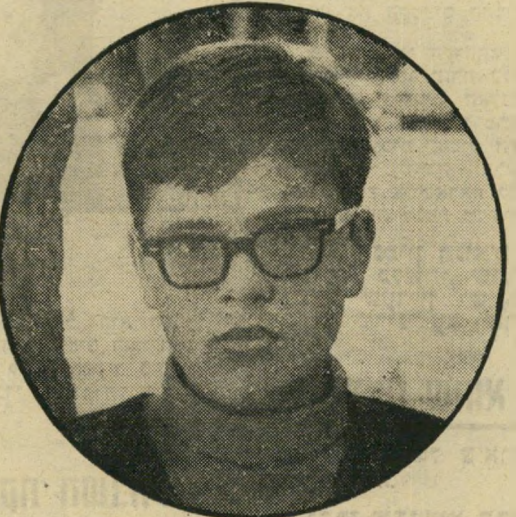
כשהוא מגלה אותן נגד צה"ל, אין זה צריך להפחית את הכבוד שצה"ל רוחש להן תמיד. צה"ל יכבד את עצמו, ואת הערכים שהוא מבוסס עליהם, אם ישחרר את גיורא נוימן!

אם ימצא את הדרך ללב הציבור — חוקה עליו שישנה בסופו של דבר את הקו המוביל למלחמה, זוהי הדרך הנכונה, הקשה, היעילה.

הפרישה האישית מן המדיניות הממשלתית, על-ידי סירוב לשרת בצבא, אינה משיגה דבר. הפורש מציל את מצפוניו האישי, אך זוהי הצלה כוזבת.

הוא ממשיך להיות אחראי לכל המעשים הנעשים בשמו עדידי הממשלה הנבחרת של מדינתו.

מדיניות הממשלה — שנבחרה על-ידי הרוב — מתבצעת בכל המישורים. הצבא הוא רק אחד ממכשיריה. מערכת-המיסים, המשק, כללי-התקשורת, מערכת-החינוך — כל אלה משרתים את אותה מטרה. מי שמסרב לשרת את הממשלה בצבא, האם אינו חייב לסרב גם לשלם

גיורא נוימן: מעין צל"ש

מסים, לקנות עיתונים, לעבוד בבית-חרושת? האם אינו חייב לפרוש בכלל מן החברה המאורגנת?

דרך זו מובילה לתוך מבוי סתום, וככל שמרחיקים לכת לתוך מבוי זה, כן מתרחקים מן הדרך האמיתית, שהיא: פעולה מאורגנת לשינוי המישור.

(שונה המצב במישור דיקטטורי, שאין בו אפשרות לחולל שינוי בדרך דמוקרטית. גם אז אין טעם לפרוש מן הצבא, אלא להיפך: הדרך היחידה להפלת המישור היא המהפיכה המזויינת, ועל כן מוטב לפעול בקרב הצבא ולרכוש את לבו. כך עשו הבולשביקים ברוסיה ב-1917, הסוציאליסטים ב-1918, השמרנים באיטליה ב-1943, למר-בה המזל, אין אצלנו בעייה כזאת.)

א ילו היה מעשהו של גיורא נוימן גורם לגל גואה של סרבנות-גיוס, האם היה הדבר מקרב את השלום? אני משוכנע שנכון החיפך.

היתה יכולה להיות בו תועלת אילו היו עמי ערב מוכנים בלב ובנפש לזרות שלום עם ישראל, ורק ממשלת ישראל היתה עומדת כאבן-נגף בדרך לאחווה-עמים.

אולי מאמין גיורא נוימן שוהיה המציאות, אולם אין זה כך.

עמי ערב עברו דרך ארוכה, מן השלילה הטוטאלית של מדינתנו ועד לנכונות להשלים איכשהו עם קיומנו הלאומי. מדיניות נכונה של ישראל יכולה עתה להביא לנצחון מגמת השלום, אולם בינתיים עדיין חוקים ועצומים כוחות-המלחמה בעולם הערבי, כשם שהם חוקים ועצומים אצלנו. בעולם הערבי נאבקים כוחות-השלום בתנאים קשים ומרים, כשם שעושים זאת כוחות-השלום אצלנו.

אם ייווצר מחר בעולם הערבי הרושם שכדי חנו הצבאי מתפורר, שבעוד כמה שנים נאבד את רצוננו ויבזזנו להגן על עצמנו — לא יחזק הדבר את כוחות-השלום הערביים. תהיה זאת זריקת-יעודר עצומה למחרת-המלחמה

ה ייתי כן 14 כאשר הצטרפתי לאירגון הצבאי הלאומי, העולם היה אחוז בולמוס של אלימות. בארץ שלט שילטון זר, שחסם את שעריה בפני פליטי-הרב.

התאמנתי בנשק, והייתי מוכן להשתמש בו. לא עלה כלל על דעתי לשאול אם השימוש בנשק הוא מוסרי או לא. לא רק מפני שהייתי צעיר מדי, אלא גם מפני ששאלה זו נראתה מגוחכת כמות של נאצים ופאשיסטים, מחנות-ריכוז ורצח המוני.

אמרתי לעצמי: בג'ונגל, אתה חייב להיות חיות-טרף.

אולם כעבור שנים, בפרוס מלחמת תש"ח, כאשר הצטרפתי לגדודי ההגנה, הודקרה השאלה העקרונית במלוא חריפותה.

אז כבר הייתי משוכנע כי המלחמה בין שני העמים השמיים היא טרגדיה היסטורית, וכי גורלנו הלאומי מחייב ברית בין התנועה הלאומית שלנו והתנועה הלאומית הערבית.

אם כן, האם היה מותר לי לשאת נשק במלחמת-אחים זו?

זכרני שישבתי בדירה תל-אביבית, בחברת כמה אנשים חכמים שכידותי את דעתם, והירהתי בקול רם: ראשית, המלחמה היא מלחמת-מגן. לא חשוב איך מתחלקת האשמה ההיסטורית למצב שנוצר, כרגע, הציוני העליון הוא להגן על היישוב, על החיים, על הגוף הלאומי. אנשים חיים ויבולים דהיאבק למען השי-לום. המתים שוב אינם זקוקים לו.

שנית, מי שרוצה להשפיע על הציבור, מוכרח להתחלק בגורלו. אם נישאר היום בבית, כאשר חברינו מתרפים את נפשם לילה-לילה, איזו זכות יכולת תהיה לנו מחר להטיף באוזניהם לגישה מדינית אחרת?

דווקא הרוחם של שרונים צריך להוכיח שאינו פחדן, שאינו רכוב, שאינו "תבוסתן". עליו לקבל בראש, להיות חייל יותר טוב, לוחם יותר אמיץ, עברו הקרבי צריך להשתיק ולכבוש את השוכניסטי הגרוד ביותר.

שלישית, המאבק על נפש האומה מתנהל בכל מיסגרות החיים של האומה. באומה דמוקרטית, שיש בה שרות צבאי כללי, הצבא הוא אחת המיסגרות הלאומיות ביותר.

האם מותר למצטייח-השומע נטוש מיסגרת זו, ולמסרו כיום למחרת-המלחמה? האם לא יביא הדבר לכריתת תהום בין הצבא ובין מחר-נהיה-שלום — תהום הרתיאסון לשניהם?

ע ברו מאז קרוב ל-25 שנים רבות-הפוכות, אך לא שיניתי את דעתי זו.

אני מכבד ומוקיר פאציפיסטים, אך איני מקבל את תורתם — לא מבחינה מעשית ולא מבחינה מוסרית.

איני סבור שמעשי הוא להתייצב ללא נשק מול כוחות-הרשע, החמושים בכלי-משחית. איני סבור שמוסרי הוא לפרוק את נשקם של בני-אור, כי הדבר יביא בהכרח לשילטון בני-חרושך.

(אני יודע שאמיתות אלה סולפו ועוותו פעמים ללא-ספור, כדי להצדיק מעשי-יועוה שבוצעו בשם ההגנה על הטוב והנאצל. אבל סילופם אינו פוסל את אמיתותן.)

איני פוסל רק את דרכם של סרבני-המלחמה, המתנגדים לכל מלחמה, אלא גם את דרכם של סרבני-גיוס, המתנגדים למלחמה מסויימת.

במדינה דמוקרטית, לכל אזרח ישנה האפשרות לשנות את מדיניות הממשלה, הקלפי פתוחה בפניו. אם ילכד סביבו את שותפיו-לדיעה, אם ייאבק בעקשנות ובאומץ,